

Datum raadsvergadering:		Agenda nr.:	
Portefeuillehouder(s):	Wethouder Polderman	Registratiecode:	/18198
Onderwerp:	Versterking Voorliggend veld (uitvoering Motie 1 raad 4 november 2015)		

Aan de raad van de gemeente Roosendaal

Voorstel

Samenvatting:

De gemeenteraad wordt voorgesteld in te stemmen met de notitie 'uitvoering motie Versterking voorliggend veld'. Hierin presenteert het college een integrale visie op maatschappelijke participatie en de rol en ontwikkelrichting van het voorliggend veld. Tegelijkertijd biedt de notitie een overzicht van alle bestaande activiteiten en initiatieven die reeds bijdragen aan de versterking van het voorliggend veld en daarmee de transformatie van het sociaal domein.

Het college stelt voor de Specifieke Risicoreserve Sociaal Domein eenmalig ter dekking aan te wenden voor:

- 1) het instellen van een stimuleringsfonds voor maatschappelijke initiatieven en
- 2) maatregelen 'Toegankelijkheid basisvoorzieningen' en 'Integratie statushouders'.

Wij stellen u voor:

1. In te stemmen met de notitie 'Uitvoering motie versterking van het voorliggend veld';
2. In te stemmen met de voorstellen 'Toegankelijkheid basisvoorzieningen' en 'Integratie statushouders';
3. Een stimuleringsfonds Voorliggend veld ad € 2.000.000 voor de periode van 2016 – 2018 In te stellen;
4. Voor de dekking eenmalig de Specifieke Risicoreserve Sociaal Domein aan te wenden;
5. Bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Roosendaal

De secretaris,
R. Kleijnen

De burgemeester
mr. J.M.L. Niederer

Aanleiding

Het eerste uitvoeringsjaar na de decentralisaties Jeugd en Wmo ligt achter ons. 2015 stond in het teken van een zorgvuldige overgang van taken en verantwoordelijkheden en het borgen van zorgcontinuïteit voor bestaande cliënten. Er is in 2015 geen sprake geweest van noemenswaardige incidenten, herindicaties hebben op tijd plaatsgevonden. Het aantal klachten en bezwaarschriften is op één hand te tellen geweest en financieel is het jaar onverwacht positief afgesloten. We kunnen daarom met recht spreken van een succesvolle en zorgvuldige transitie.

De transformatie staat echter nog in de kinderschoenen. De koers is bekend en inmiddels breed gedragen. De transformatie gaat over het inzetten op *de beweging naar voren*, het inzetten van *de juiste zorg op het juiste moment* het inzetten op *preventie* en *het versterken van het voorliggend veld*. Met de transformatie streven we tevens naar kostenbesparing om uitvoering te kunnen blijven geven aan het uitgangspunt 'uitvoeren binnen rijksbudgetten'. De rijksbudgetten voor Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp nemen de komende jaren sterk af met € 3.7 in 2016 tot € 6.3 mln structureel vanaf 2019.

De noodzaak tot veranderen is door uw gemeenteraad onderschreven. Tijdens de begrotings-behandeling in de gemeenteraad op 4 november 2015 heeft de raad de motie *Investeren in het voorliggend veld* aangenomen.

Kader

De motie draagt het college op om (pakketten aan) maatregelen voor te leggen die bijdragen aan de transformatie. En voor deze maatregelen de Bestemmingsreserve Sociaal Domein als dekkingsmiddel aan te wenden. De Bestemmingsreserve biedt een eenmalige financiële impuls. Hetgeen betekent dat de activiteiten, mits effectief, moeten worden geborgd binnen de reguliere begroting.

Motivering / toelichting

Het beoogde resultaat van deze maatregelen moet leiden tot een verminderd gebruik van dure, specialistische voorzieningen. In plaats hiervan worden inwoners vaker naar tevredenheid ondersteund vanuit voorzieningen in het voorliggend veld. Het idee daarachter is dat onze inwoners hiermee beter worden geholpen en dat het kostenbesparend werkt. De versterking van het voorliggend veld vraagt een brede en integrale kijk. Een heldere afbakening en visie op het voorliggend veld (focus) in relatie tot de opgaven van de decentralisaties is dan ook nodig. Bestaande activiteiten en initiatieven en de huidige ontwikkelingen op het terrein van 'de beweging naar voren' dienen inzichtelijk te worden gemaakt, teneinde een samenhangend geheel van investeringen te kunnen doen om de transformatie op gang te brengen. De randvoorwaarden voor uitvoering van de motie zijn als volgt samengevat:

- Maatregelen brengen een beweging op gang;
- Maatregelen dragen bij aan de doelstellingen van de transformatie;
- Er is samenhang tussen de maatregelen;
- Er is een duidelijke verbinding naar andere portefeuilles en er geldt een gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- Er is sprake van een investering voor de langere termijn;

- Er wordt actief gebruik gemaakt van kennis uit de samenleving.

Doel en evaluatie

In deze transformatie gaan kosten duidelijk voor de baten uit. Alvorens een verschuiving van middelen van het specialistisch veld kan plaatsvinden naar het voorliggend veld, is het noodzakelijk nu extra te investeren in onze algemene voorzieningen en de infrastructuur eromheen. We hebben daarbij het doel een impuls te geven aan de bestaande voorzieningen en nieuwe initiatieven mogelijk te maken. We doen dat langs vier sporen, die in grote mate met elkaar samenhangen:

1. Het optimaliseren van het gebruik van (bestaande) ontmoetingsplekken.
2. Het stimuleren van participatie
3. Het bevorderen van vroegsignalering
4. Het versterken van vrij toegankelijke ondersteuning

Onder deze vier sporen zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Er is een aanzienlijke toename van het aantal ervaringsplaatsen in het voorliggend veld, als alternatief voor dagbesteding en werk;
- Er is een aanzienlijke toename van deelname van mensen in een kwetsbare positie aan reguliere activiteiten op het gebied van vrije tijd, ook als alternatief voor dagbesteding en werk;
- Vrijwilligers en professionals op dit terrein werkzaam voelen zich voldoende op deze taken toegerust;
- In 2018 is de signaleringsfunctie door partijen in het voorliggend veld zodanig goed ingeregeld dat alle signalen worden opgepakt door het voorliggend veld zelf dan wel adequaat worden doorgeleid naar de Toegang;
- Professionals en vrijwilligers in het voorliggend veld zijn beter in staat vragen op te pakken of deze door te verwijzen naar andere voorzieningen in het voorliggend veld;
- Aan het einde van deze bestuursperiode zijn nagenoeg alle lichte vormen van ondersteuning op het gebied van maatschappelijke ondersteuning - huishoudelijke hulp, reguliere begeleiding en dagbesteding, algemeen maatschappelijk werk, cliëntondersteuning - in het voorliggend veld vrij toegankelijk beschikbaar.

In de notitie (bijlage 1) wordt toegelicht welke activiteiten reeds worden uitgevoerd, dan wel worden voorgesteld, enerzijds vanuit de reguliere programmabegroting, een extra impuls Vitale Wijken en Dorpen en de VeranderAgenda 'Gebundelde Kracht' en anderzijds vanuit de Risicoreserve Sociaal domein.

Stimuleringsfonds voorliggend veld

De genoemde activiteiten in de notitie samen vormen een begin van de transformatie. Voor het realiseren van de ambitie op het voorliggend is de inbreng, kracht en samenwerking van de Roosendaalse samenleving nodig. We willen daarom extra investeringsruimte creëren voor maatschappelijke en innovatieve ideeën ter versterking van het voorliggend veld. De gemeenteraad wordt daarom voorgesteld een stimuleringsfonds Voorliggend Veld in te stellen voor de periode van 2016-2018, via een eenmalige storting vanuit de Specifieke Risicoreserve Sociaal Domein. Organisaties, Instellingen en

samenwerkingsvormen die een beroep willen doen op dit stimuleringsfonds dienen aan de volgende voorwaarden te voldoen.

1. Het voorstel betreft altijd een samenwerking tussen meerdere partijen. Dit is in de aanvraag zichtbaar doordat samenwerkingspartners de aanvraag medeondertekenen;
2. Er is sprake van verbinding tussen het voorliggend veld, informele en formele zorg;
3. Voorstellen leveren een reëel aantal ervaringsplekken voor vrijwillig werkenden op en dragen zorg voor voldoende en passende begeleiding van deze mensen;
4. Cofinanciering door derden wordt extra beloond;
5. Er is sprake van een duurzaam resultaat, hetgeen betekent dat na een eenmalige impuls de activiteiten zelfstandig kunnen worden voorgezet;
6. Voorstellen geven blijk van een maatschappelijk rendement;
7. Activiteiten hebben een aantoonbare relatie met de aandachtspunten uit de Vitaliteitskaart van de wijk waar de activiteit plaatsvindt.

Financiële aspecten en consequenties

De notitie geeft een beeld van de reguliere activiteiten, de extra ingezette activiteiten en de nieuwe voorstellen voor 2016 en verder. De reguliere en extra ingezette activiteiten worden bekostigd uit bestaande budgetten binnen programma 5, 3 en de bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen. Voor de bekostiging van de voorstellen in de categorie 'Wat is nog nodig?' is binnen Programma 5 van de reguliere begroting van 2016 nog een beperkt budget beschikbaar. Van dit beschikbare budget zijn onderstaande activiteiten inmiddels uitgezet en gestart.

De motie draagt op om de Bestemmingsreserve voor het sociaal domein aan te wenden als dekking. De Bestemmingsreserve Sociaal Domein wordt aangewend voor de voorstellen 'Toegankelijkheid basisvoorzieningen' en 'Integratie statushouders' evenals het in te stellen Stimuleringsfonds.

Voor het stimuleringsfonds wordt middels een eenmalige storting van € 2 miljoen een nieuwe Bestemmingsreserve 'Investeren in het voorliggend veld' ingesteld voor de periode van 2016-2018. Wanneer organisaties, partijen voldoen aan de genoemde voorwaarden kunnen zij een beroep doen op middelen uit deze Bestemmingsreserve. Om ook op begrotingsbasis rechtmatig inkomende verzoeken te kunnen honoreren wordt thans het volledige budget van € 2 miljoen begroot; de werkelijke besteding ten laste van de bestemmingsreserve wordt bij de bestuursrapportage, c.q. jaarrekening via begrotingswijziging verwerkt.

Dekking regulier budget 2016 (acties reeds gestart)	Budget (x1000)	Dekking BR sociaal domein	Budget (x1000)
Dienstencheques	100	Toegankelijkheid basisvoorzieningen	100
Ervaringsplaatsen jongeren	100	Integratie statushouders	200
Omgaan met dementie	50		
Preventief jongerenwerk	130	Stimuleringsfonds 2016-2018	2.000
Autimatch	33		

Dekking regulier budget 2016 (acties reeds gestart)	Budget (x1000)	Dekking BR sociaal domein	Budget (x1000)
Toegankelijkheid Don Bosco	75		
Totaal:	488	Totaal:	2.300

De budgetten horend bij de concrete voorstellen voor 2016 betreffen impulsbudgetten. De opgave voor 2017 is dan ook om na deze eenmalige impuls de voortgang van deze projecten (mits effectief) te borgen binnen de reguliere budgetten van de Programmabegroting 2017. Dit betekent dat uitgaven met een structureel karakter vanaf 2017 gedekt gaan worden middels het realiseren van een verschuiving van budgetten binnen Programma 5 van het specialistisch veld richting het voorliggend veld.

Het centrale doel van deze voorstellen is gericht op het terugdringen van het gebruik van specialistische voorzieningen, waardoor budget vrijkomt ter investering en besteding in het voorliggend veld. We blijven daarmee binnen de kaders van het uitgangspunt 'uitvoeren binnen rijksbudgetten'.

Communicatie

Na instemming door de gemeenteraad zal middels reguliere kanalen terugkerend over de beschikbaarheid van het stimuleringsfonds en de doelstellingen daarbij worden gecommuniceerd, zodat er brede bekendheid ontstaat over het stimuleringsfonds en de wijze waarop organisaties een beroep op dit fonds kunnen doen. Daarnaast zal het college actief in gesprek gaan met instanties, verenigingen en partners in het voorliggend veld over de ambitie en transformatie van het voorliggend veld en hun rol in deze opgave.

De resultaten van de projecten zullen worden gemonitord middels de reguliere overleggen met de uitvoerende partijen. De gemeenteraad zal actief worden geïnformeerd over de voortgang van projecten en besteding van het stimuleringsfonds.

Bijlagen

1. Uitvoering motie Investeren in het voorliggend veld, ambitie op de versterking van het voorliggend veld.
2. Begrotingswijziging.

Gemeente Roosendaal

Uitvoering motie 'Investeren in het voorliggend veld'.

Ambitie op de versterking van het voorliggend veld

Team Maatschappij

06-04-16

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave -----	2
Inleiding -----	3
Aanpak -----	3
Wat is het voorliggend veld? -----	4
Ambitie -----	4
<i>Rol van de gemeente</i> -----	4
<i>Meedoen is voor iedereen, het voorliggend veld is waar het gebeurt</i> -----	5
<i>Het voorliggend veld als lerende omgeving</i> -----	5
Hoe gaan we dit realiseren? -----	5
<i>Spoor 1: Het optimaliseren van het gebruik van (bestaande) ontmoetingsplekken</i> -----	6
<i>Spoor 2: Het stimuleren van participatie</i> -----	6
<i>Spoor 3: Het bevorderen van vroegsignalering en preventie</i> -----	9
<i>Spoor 4: Versterken van vrij toegankelijke ondersteuning</i> -----	10
Financiële consequenties -----	11
<i>Stimuleringsfonds Voorliggend veld</i> -----	11

Inleiding

Het eerste uitvoeringsjaar na de decentralisaties Jeugd en Wmo ligt achter ons. 2015 stond in het teken van een zorgvuldige overgang van taken en verantwoordelijkheden en het borgen van zorgcontinuïteit voor bestaande cliënten. Er is in 2015 geen sprake geweest van noemenswaardige incidenten. Herindicaties hebben op tijd plaatsgevonden. Het aantal klachten en bezwaarschriften is op één hand te tellen geweest en financieel is het jaar onverwacht positief afgesloten. We kunnen daarom met recht spreken van een succesvolle en zorgvuldige transitie.

De transformatie staat echter nog in de kinderschoenen. De koers is bekend en inmiddels breed gedragen. De transformatie gaat over het inzetten op *de beweging naar voren*, het inzetten van *de juiste zorg op het juiste moment* het inzetten op *preventie* en *het versterken van het voorliggend veld*. Met de transformatie streven we naar kostenbesparing om uitvoering te kunnen blijven geven aan het uitgangspunt 'uitvoeren binnen rijksbudgetten'. De rijksbudgetten voor Maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp nemen de komende jaren sterk af met € 3.7 in 2016 tot € 6.3 mln structureel vanaf 2019.

De noodzaak tot veranderen is door de gemeenteraad onderschreven. Tijdens de begrotingsbehandeling in de gemeenteraad op 4 november 2015 heeft de raad de motie *Investeren in het voorliggend veld* aangenomen.

Aanpak

De motie draagt het college op om (pakketten aan) maatregelen voor te leggen die bijdragen aan de transformatie. En voor deze maatregelen de Bestemmingsreserve Sociaal Domein als dekkingsmiddel aan te wenden. De Bestemmingsreserve biedt een eenmalige financiële impuls. Hetgeen betekent dat de activiteiten, mits effectief, moeten worden geborgd binnen de reguliere begroting.

De versterking van het voorliggend veld vraagt een brede en integrale kijk. Een heldere afbakening en visie op het voorliggend veld in relatie tot de opgaven van de decentralisaties is dan ook nodig. Bestaande activiteiten en initiatieven en de huidige ontwikkelingen op het terrein van 'de beweging naar voren' dienen inzichtelijk te worden gemaakt, teneinde een samenhangend geheel van investeringen te kunnen doen om de transformatie op gang te brengen. De randvoorwaarden voor uitvoering van de motie is als volgt samengevat:

- Maatregelen brengen een beweging op gang;
- Maatregelen dragen bij aan de doelstellingen van de transformatie;
- Er is samenhang tussen de maatregelen;
- Er is een duidelijke verbinding naar andere portefeuilles en er geldt een gezamenlijke verantwoordelijkheid;
- Er is sprake van een investering voor de langere termijn;
- Er wordt actief gebruik gemaakt van kennis uit de samenleving.

Doel van deze notitie

Deze notitie heeft daarom de volgende doelen:

1. Het omschrijven en daarmee definiëren van wat wij verstaan onder het voorliggend veld;
2. Het vastleggen van de ambitie voor het voorliggend veld;
3. Het bieden van overzicht van bestaande activiteiten en initiatieven die bijdragen aan deze ambitie;
4. Het voorstellen van nieuwe initiatieven die aansluiten bij de ambitie;
5. Het voorstellen van een manier om voor de langere termijn te blijven investeren in de vernieuwing en versterking van het voorliggend veld;

De notitie is op basis van deze doelen verder uitgewerkt.

Wat is het voorliggend veld?

In de VeranderAgenda voor het sociaal domein 'Gebundelde Kracht' is het voorliggend veld als volgt gedefinieerd:

Het geheel van collectieve voorzieningen en het gehele netwerk van vrijwilligers en professionals die vrij toegankelijk beschikbaar zijn in de Roosendaalse samenleving om inwoners te helpen op eigen kracht en naar eigen tevredenheid aan de samenleving deel te nemen.

Het is ondoenlijk om exact te omschrijven welke partners, partijen en individuen een rol spelen in het voorliggend veld. Om een beeld te geven gaat het hier om alle vrij toegankelijke voorzieningen op het gebied van wmo, jeugdhulp en het medisch domein, sport- en cultuurverenigingen, onderwijs en voorschoolse voorzieningen, ontmoetingsruimtes in de wijken en dorpen, mantelzorgers en vrijwilligers.

Roosendaal kent van oudsher een sterke infrastructuur aan verenigingen en andersoortige voorzieningen die door netwerken van inwoners worden georganiseerd. Het is belangrijk om deze infrastructuur te behouden en te versterken. Zij zorgt namelijk voor een sterk sociaal netwerk van de deelnemers. In Gebundelde Kracht zeggen we daarom ook dat het de inwoners zijn die bepalen hoe het voorliggend veld eruit ziet en hoe het functioneert. De rol van de gemeente is daarbij beperkt.

Ambitie

Desalniettemin gaat in de transformatie een grote ambitie schuil: Roosendaal heeft de ambitie een sociaal sterke stad te zijn. Een stad waar iedere inwoner kan meedoen in de samenleving, waar niemand wordt uitgesloten en mensen elkaar kunnen helpen en solidair zijn met elkaar. Wij zien Roosendaal als een samenleving waar mensen voor elkaar zorgen, naar elkaar omkijken en minder afhankelijk zijn van professionals en loketten.

De gemeente richt zich er met name op dat mensen die niet geheel op eigen kracht aan de samenleving kunnen deelnemen toch alle mogelijkheden geboden wordt.

Investeren in het voorliggend veld moet leiden tot een verminderd gebruik van dure, specialistische voorzieningen. In plaats hiervan worden inwoners vaker naar tevredenheid ondersteund vanuit voorzieningen in het voorliggend veld en krijgen zij meer kansen om mee te doen bij reguliere activiteiten. Het leiden van een zo normaal mogelijk leven staat daarbij centraal. Het idee daarachter is dat

onze inwoners niet in de steek worden gelaten, beter worden geholpen en dat het kostenbesparend werkt.

Rol van de gemeente

In de rol van beleidsregisseur stuurt de gemeente op de versterking van het voorliggend veld door de inzet van partners die samen met inwoners nieuwe initiatieven ontwikkelen. Initiatieven met als doel om netwerken te versterken en zo een impuls te geven aan de samenredzaamheid van mensen, buurten en wijken.

We stimuleren daarom het ontstaan van allianties tussen bewoners, ondernemers die zich richten op zorg, welzijn gezondheid, onderwijs en werkgelegenheid en verenigingen op het gebied van sport, cultuur & vrije tijd. We streven ernaar dat inwoners steeds meer verantwoordelijkheid nemen voor hun situatie. Professionals zijn er voor om het eigenaarschap van bewoners te stimuleren en te vergroten en hebben dus per definitie een ondersteunende functie.

Meedoen is voor iedereen, het voorliggend veld is waar het gebeurt

De transformatie van het voorliggend veld kenmerkt zich door de ontwikkeling van reguliere activiteiten tot voorzieningen waar ook volwassenen en kinderen met een beperking of aandoening zich thuis voelen. Meedoen van mensen in kwetsbare posities - denk aan mensen met een verstandelijke beperking, een psychische aandoening of een andere etnische en culturele achtergrond - heeft alleen kans van slagen als de samenleving ook echt ruimte voor ze maakt. We streven naar een inclusieve samenleving. Dit start bij belangenbehartiging en bewustwording. Onderwijs, sportclubs, verenigingen e.d. moeten hiervoor kunnen beschikken over voldoende deskundigheid om invulling te kunnen geven aan deze nieuwe diversiteit binnen hun vereniging of club. Scholing en coaching van de betrokken vrijwilligers én professionals is daarbij onontbeerlijk.

Het voorliggend veld als lerende omgeving

Voor iedereen die de stap naar werk (vooralsnog) niet kan maken, biedt het voorliggend veld een lerende omgeving. We stimuleren hiermee dat mensen weer naar eigen vermogen mee kunnen doen in de samenleving. We zetten in op sociale activering van mensen en zorgen ervoor dat zij op een waardevolle wijze een bijdrage kunnen leveren aan de vitaliteit van onze gemeente. Wij schrijven daarbij niemand af. Iedereen heeft talent en ieder talent is waardevol. Nieuwe krachten, zoals we hen noemen, krijgen in het voorliggend veld bij (sport)verenigingen, (culturele) instellingen en maatschappelijk ondernemers de kans zich te ontwikkelen en te groeien en hun kracht in te zetten voor de samenleving. Iedereen doet mee, of je nu een verstandelijke of lichamelijk beperking hebt, een detentieachtergrond hebt, van een andere culturele achtergrond bent of een lage of juist een hoge opleiding hebt. Professionals bieden de juiste coaching en match met hun talenten. Een belangrijke voorwaarde is het begrip wederkerigheid; het meedoen en tegelijkertijd iets doen voor een ander versterken het gevoel van eigenwaarde en de eigen kracht van mensen. Hierdoor kunnen we ook eenzaamheid en sociale armoede voorkomen en beperken.

Ook wijkcentra bieden een lerende omgeving. Of het nu gaat om een stage, werkervaring of een baan als vrijwillig werkende. We streven naar een ontwikkeling van bestaande buurthuizen en ontmoetingsruimte naar buurt- en

wijkcentra. De centra zijn beschikbaar voor wijkbewoners, maar ook voor lokale ondernemers en andere voorzieningen vinden er onderdak. Zij kunnen gebruik maken van de faciliteiten. De ruimtes worden optimaal benut en steeds meer bewoners weten de weg naar de wijkcentra te vinden. Wij stimuleren zelfbeheer en ondersteunen bewoners om met elkaar zelfbeheer te ontwikkelen.

Hoe gaan we dit realiseren?

In deze transformatie gaan kosten duidelijk voor de baten uit. Alvorens een verschuiving van middelen van het specialistisch veld kan plaatsvinden naar het voorliggend veld, is het noodzakelijk nu extra te investeren in onze algemene voorzieningen en de infrastructuur eromheen. We hebben daarbij het doel een impuls te geven aan de bestaande voorzieningen en nieuwe initiatieven mogelijk te maken. We doen dat langs vier sporen, die in grote mate met elkaar samenhangen:

1. Het optimaliseren van het gebruik van (bestaande) ontmoetingsplekken.
2. Het stimuleren van participatie
3. Het bevorderen van vroegsignalering
4. Het versterken van vrij toegankelijke ondersteuning

Hieronder worden de vier sporen kort toegelicht via het benoemen van een doelstelling. In dit beginstadium van de transformatie en het ontbreken van een goede 0-meting is het lastig om deze doelstellingen verder te concretiseren. We geven in dit hoofdstuk verder aan welke activiteiten op het terrein van het voorliggend veld al worden uitgevoerd en wat aanvullend nodig is om het voorliggend veld te versterken.

Spoor 1: Het optimaliseren van het gebruik van (bestaande) ontmoetingsplekken

Samenwerking met zorginstellingen, woningcorporaties, sport-, cultuur en andere verenigingen kan leiden tot meer mogelijkheden om mee te doen voor mensen met beperkingen. Sport en cultuur biedt bij uitstek kansen om mensen met elkaar te verbinden en te stimuleren om mee te doen.

Doelstellingen 2018:

Er is een aanzienlijke toename van het aantal ervaringsplaatsen in het voorliggend veld, als alternatief voor dagbesteding en werk.

Er is een aanzienlijke toename van deelname van mensen in een kwetsbare positie aan reguliere activiteiten op het gebied van vrije tijd, ook als alternatief voor dagbesteding en werk.

Vrijwilligers en professionals op dit terrein werkzaam voelen zich voldoende op deze taken toegerust.

Wat doen we al?

Vanuit ons reguliere subsidiebeleid voor welzijn, sport en cultuur wordt continu gewerkt aan de versterking van het voorliggend veld. We zorgen via subsidieafspraken dat de infrastructuur van basisvoorzieningen op orde blijft en partners in de wijken worden gestimuleerd tot met vormen van netwerken en het aangaan van samenwerkingen. Een voorbeeld zijn de subsidieregels voor wijk- en dorpshuizen, waarin we een duidelijke opdracht geven voor het leveren van

een bijdrage aan vitale wijken en dorpen en de transformatieagenda voor het sociaal domein.

Wat doen we al extra?

In 2015 bij de vaststelling van de VeranderAgenda Sociaal domein is een impulssubsidie gecreëerd voor de periode 2015-2016 voor de vernieuwingen die een bijdrage leveren aan de in de VeranderAgenda genoemde doelstellingen. Op basis hiervan zijn diverse extra activiteiten gestart, aansluitend bij de genoemde vier sporen in deze notitie. Binnen spoor 1 ondersteunen we de realisatie van een extra ontmoetingsfunctie in de Rotselaer in Wouw voor mensen met een beperking.

Wat is nodig?

Gezien de visie op het voorliggend veld zouden we meer en specifiekere kunnen inzetten op het creëren van ruimte binnen verenigingen, instellingen en ondernemers voor mensen met een beperking of aandoening. We doelen hier dan expliciet niet op het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid, maar juist de sociale aspecten van meedoen, de mogelijkheid er daadwerkelijk bij te mogen horen. De gemeente kan nagaan of de bestaande verenigingen, instellingen en ondernemers op dit terrein ook toegankelijk zijn voor mensen met beperkingen (kwetsbare mensen) en of deze doelgroep ook daadwerkelijk wordt bereikt. Via het organiseren van (stads)gesprekken werken we gericht aan het creëren van draagvlak voor de inclusieve samenleving, achterhalen we de huidige stand van zaken en halen we op wat organisaties nodig hebben om onze doelstellingen te kunnen realiseren. We halen daarmee de kennis uit de samenleving actief op. Op basis van deze uitkomsten bieden we organisatie de benodigde ondersteuning om de gewenste stappen ook daadwerkelijk te kunnen zetten.

Toegankelijkheid basisvoorzieningen

Impulsbudget € 100.000

Spoor 2: Het stimuleren van participatie

Bij de vormgeving van het ondersteuningsbeleid voor mensen met beperkingen zijn welzijns- en vrijwilligersorganisaties belangrijke partners.

Vrijwilligerswerkbeleid kan zich daarbij niet alleen richten op de ondersteuning van mensen met beperkingen, maar ook op het mogelijk maken van vrijwilligerswerk dóór mensen met een beperking. De juiste begeleiding van deze vrijwilligers is daarbij essentieel.

Doelstellingen 2018:

Er is een aanzienlijke toename van het aantal ervaringsplaatsen in het voorliggend veld, als alternatief voor dagbesteding en werk.

Er is een aanzienlijke toename van deelname van mensen in een kwetsbare positie aan reguliere activiteiten op het gebied van vrije tijd, ook als alternatief voor dagbesteding en werk.

Vrijwilligers en professionals op dit terrein werkzaam voelen zich voldoende op deze taken toegerust.

Wat doen we al?

Vanuit de Participatiewet stelt de gemeente via het Werkplein Hart van West-Brabant jaarlijks 8, op termijn 44 werkplekken beschikbaar aan een specifieke groep werkzoekenden. Deze arbeidsplaatsen zijn bestemd voor werkzoekenden die als gevolg van een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking zoveel extra begeleiding op, of aanpassing van de werkplek nodig hebben dat ze niet aan een baan komen. Roosendaal wil samen met de andere

gemeenten kijken of het lukt om in 2016 deze groep, die als gevolg van een (arbeids)beperking de indicatie 'beschut werk' heeft gekregen, aan een passende baan te helpen.

Ook lokaal zetten we in op het creëren van maatschappelijke activering door middel van verschillende pilots. Zo start de Ruilwinkel in Kalsdonk met het creëren van 25 ervaringsplaatsen voor mensen die (vooral nog) niet in aanmerking komen voor een reguliere baan. De Roosendaalse uitdaging gaat aan de slag met het matchen van jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt aan maatschappelijke initiatieven in de wijken en dorpen.

Wat doen we al extra?

Vanuit het programma VWD investeren we in de aanpak van eenzaamheid in diverse wijken en dorpen. De aanpak richt zich op het organiseren van kennis- en afstemmingsbijeenkomsten voor professionals en vrijwilligers, die als doel hebben om de signalering van verschillende soorten eenzaamheden te verbeteren en met elkaar afspraken te maken over de aanpak van eenzaamheidsproblematiek.

Vanuit de impuls subsidie voor het sociaal domein ondersteunen we het project Speel- en leerhuis met de inbreng van specialistische kennis op het gebied van opvoedondersteuning en begeleiding van jongeren. Dit draagt bij aan het breder toegankelijk maken van het Speel- en leerhuis, Het Speel- en leerhuis is een laagdrempelige voorziening, gericht op spelen, creativiteit en ontmoeting. Wekelijks bezoeken 30-40 kinderen het Speel- en Leerhuis, dat wordt georganiseerd en uitgevoerd door vrijwilligers.

Via de inzet van Klijnsma-middelen maken we mogelijk dat kinderen die in armoede opgroeien kunnen meedoen met activiteiten op het gebied van onderwijs, sport en cultuur. We beogen hiermee dat alle kinderen zich kunnen ontplooiën, en mee kunnen doen aan de normale activiteiten die er voor hen zijn. De hoogte van het gezinsinkomen mag daar geen belemmering in zijn.

Wat is nodig?

Het aantal statushouders neemt de komende jaren sterk toe. Daarmee ook het beroep op inkomens- en ondersteuningsvoorzieningen. Het inburgeringstraject richt zich op het halen van het inburgeringsexamen waarbij het vereiste taalniveau op NT2 niveau A2 is gesteld. Theoretisch zijn mensen met dit taalniveau voldoende redzaam voor de arbeidsmarkt en om te kunnen participeren in de samenleving. De ervaringen vanuit werkgevers en de doelgroep zelf geven echter een ander beeld. Van werkgevers horen we terug dat het taalniveau onvoldoende is om instructies te begrijpen waardoor veiligheid en juist uitvoeren van werk in het gedrang komt. Vanuit de doelgroep horen we terug dat het eigen taalniveau een belemmering vormt in dagelijkse contacten. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de theoretische kennis wellicht voldoende is maar de taalvaardigheid (nog) niet.

Wij willen vanuit een andere benadering, passend bij de visie op het voorliggend veld als lerende omgeving, insteken op al tijdens het inburgeringstraject kennis te laten maken met de samenleving door hen een aantal uur per week actief te laten zijn, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk. Op die manier krijgt de taalontwikkeling ondersteuning vanuit de praktijk en maakt de inburgeraar

kennis met de samenleving en andersom. We vergroten daarmee de kansen om vervolgens op een actieve manier mee te doen aan de samenleving.

Integratie statushouders **Impulsbudget € 200.000**

Het uitbreiden van het dienstenaanbod van het concept Dienstencheques en het stimuleren van **wijk- hulpdiensten**, georganiseerd en uitgevoerd door vrijwilligers en Nieuwe krachten, door en voor bewoners in de wijk. Dit genereert extra en aanvullend aanbod in het voorliggend veld waardoor mensen in staat zijn langer zelfstandig te blijven wonen, mantelzorgers ontlast worden en het beroep op specialistische zorg kan worden beperkt. Door het creëren van de extra ervaringsplaatsen dragen we tevens bij aan de doelstellingen van de Participatiewet. We denken daarbij aan een klusjes in het om het huis, boodschappenservice, was- en strijkservice, administratieve hulp, tuinonderhoud en vervoersdiensten. Het budget is bedoeld voor projectkosten en extra communicatie over een periode van 2 jaar om het gebruik van de regeling te stimuleren. Eenzelfde investering is opgenomen in het Economisch Actieplan, waarmee een totaal impulsbudget van €200.000 beschikbaar komt.

Dienstencheques **Impulsbudget € 100.000**

Met de invoering van Passend Onderwijs zijn de uitstrooprofielen voor het voortgezet speciaal onderwijs geïntroduceerd. Jongeren stromen uit richting a) vervolgopleiding, b) (beschermde) arbeid of c) (arbeidsmatige) dagbesteding. Met name voor de tweede groep is het vinden van werk binnen een beschermde omgeving een grote uitdaging. Om deze jonge mensen niet aan de kant te laten staan, maar actief te laten deelnemen aan de samenleving willen we inzetten op het stimuleren en ondersteunen van kleinschalige initiatieven die **ervaringsplaatsen** aanbieden voor deze doelgroep. Het geraamde budget is gebaseerd op de inzet van de begeleiding die nodig is bij het vormgeven van 4-5 ervaringsplaatsen. Inmiddels hebben twee initiatieven zich bij gemeld.

Ervaringsplaatsen jongeren **Impulsbudget € 100.000**

Mensen met autisme willen graag de stap maken naar werk, maar door onbekendheid vanuit zowel **mensen met Autisme** als werkgevers loopt dit vaak mis. Het project Autimatch heeft als doel om maatschappelijke participatie en aansluiting tot de arbeidsmarkt tot stand te brengen voor volwassenen met autisme onder meer door bij werkgevers de bekendheid met de doelgroep te vergroten en zo de beeldvorming rondom mensen met autisme te veranderen. AntiMatch faciliteert en matcht op laagdrempelige wijze arbeidsvragen voor mensen met autisme en

werkaanbod bij werkgevers. De drempel naar participatie wordt hiermee verlaagd en de weg naar duurzaam werk (zonder subsidievormen) wordt opengebroken. Om dit proces op gang te brengen, wordt aan Stichting MEE de opdracht gegeven ondersteuning te bieden bij het opbouwen en versterken van een netwerk tussen werkgevers, potentiële werknemers uit de doelgroep en overheidsinstanties als WSP/UWV, Werkplein/gemeente, re-integratiespecialisten en scholingsinstituten.

Autimatch **Impulsbudget € 33.000**

Spoor 3: Het bevorderen van vroegsignalering en preventie

We zien graag dat iedereen in de samenleving de betrokkenheid voelt om melding te maken van situaties waarin het met inwoners niet goed dreigt te gaan. De rol van de gemeente is ervoor te zorgen dat professionals in het voorliggend veld zijn toegerust om signalen zelf op te pakken of adequaat door te verwijzen. Het gaat hierbij om een grote diversiteit aan signalen (bijv.

veiligheid, overlast, armoede, eenzaamheid). Ook de preventietaken van de GGD en de Jeugdgezondheidszorg vormen in dit opzicht een belangrijk onderdeel van het voorliggend veld.

Doelstelling 2018

In 2018 is de signaleringsfunctie door partijen in het voorliggend veld zodanig goed ingeregeld dat alle signalen worden opgepakt door het voorliggend veld zelf dan wel adequaat worden doorgeleid naar de Toegang.

Professionals en vrijwilligers in het voorliggend veld zijn beter in staat vragen op te pakken of deze door te verwijzen naar andere voorzieningen in het voorliggend veld.

Wat doen we al?

De signaleringsfunctie is als taak verankerd in de contracten met welzijnorganisaties, leveranciers van hulp bij de huishouding en zorgaanbieders en vormt een integraal onderdeel van de jeugdgezondheidszorg. Met het onderwijs liggen afspraken over signalering geborgd in de zorgstructuur rondom scholen en de samenwerking met Jeugdprofessionals. De opvolging van de signaleringsfunctie ligt als taak verankerd binnen onze eigen Toegang.

In het kader van preventie wordt al vele jaren een breed palet aan trainingen en cursussen op het gebied van opgroei- en opvoedondersteuning georganiseerd vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin, nu de Toegang. In deze trainingen staan verschillende thema's centraal zoals, omgaan met vragen bij de opvoeding, het versterken van sociale vaardigheid en weerbaarheid ect.

Via de inzet van de expertise van Veilig Thuis wordt kennis over het herkennen en omgaan met huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de Toegang geborgd. Doel is veiligheidssituaties en -risico's binnen gezinnen eerder en beter in te kunnen schatten en deze bespreekbaar kunnen maken. Vroegtijdig ingrijpen kan in veel gevallen escalatie richting de veiligheidsketen voorkomen.

Wat doen we al extra?

Vanuit het programma VWD zetten we in op de uitbreiding van de STA -Teams (samen tegen armoede) naar alle wijken en dorpen in Roosendaal. De STA-teams bestaan uit vrijwilligers die op basis van signalen over armoede en eenzaamheid kwetsbare buurtgenoten. Ze verlenen eerste praktische ondersteuning zelf, en geleiden door naar andere voorzieningen in het voorliggend veld.

Vanuit de impuls subsidie zijn de volgende projecten gefinancierd:

- Door het laten uitvoeren van een Wooncheck worden mensen bewust gemaakt van de noodzakelijke (toekomstige) aanpassingen in en om het huis, wanneer zij op oudere leeftijd langer zelfstandig willen kunnen blijven wonen.
- Jongeren in de leeftijd van 16-27 jaar die te maken krijgen met (dreigende) financiële problemen worden met getrainde vrijwilligers ondersteund om deze problemen aan te pakken. Het doel is financiële problemen zoveel mogelijk te voorkomen door het treffen van directe maatregelen en deze jongeren tegelijkertijd te leren om te gaan met geld.

Vanuit de Klijsma-middelen organiseren we budgetspreekuren op scholen. Ouders kunnen hier advies krijgen over het omgaan met beperkte financiële middelen en een (onverwachte) inkomensterugval. Ook wordt informatie verstrekt over de bestaande inkomensvoorzieningen.

Daarnaast is een brede voorlichtingscampagne in voorbereiding over voorzieningen voor minima.

Wat is nodig?

Het vroegtijdig herkennen van **dementie** en leren omgaan met de consequenties en de progressie van de ziekte kan mensen helpen in het vinden van passende oplossingen in het dagelijkse leven. Door bewust en vroegtijdig te anticiperen op de veranderde zorgvraag en grotere afhankelijkheid van de dementerende kunnen mensen langer thuis blijven wonen en mantelzorgers met de juiste ondersteuning langer betrokken blijven voor de zorg aan hun partner, vader of moeder. We willen daarom in 2016 inzetten op het vergroten van de kennis over dementie, het meer samenhang aanbrengen tussen de activiteiten op het gebied van dementie en het stimuleren van netwerken van lotgenoten en ervaringsdeskundigen.

Omgaan met dementie

Impulsbudget € 50.000

Uit de bewonersenquête 2015 komt naar voren dat de waardering voor voorzieningen voor jongeren is gelijk gebleven en lager is dan voor andere leeftijdsgroepen. Voorzieningen en activiteiten voor jongeren worden met een 5,5 het laagst beoordeeld. Opvallend nieuw inzicht is dat de *emotionele eenzaamheid* het hoogst is onder ouderen, maar daarna onder jongeren. Ruim één op de tien inwoners (13%) geeft aan vaak overlast te hebben van groepen jongeren in de eigen buurt.

Ook partners op het gebied van welzijn geven aan dat er behoefte is aan jongerenwerk in de wijk. Het huidige jongerenwerk (straathoekwerk) richt zich met name op het tegengaan van overlast en het doorgeleiden van jongeren naar hulpverlening. We willen daarom inzetten op het vergroten van het aantal **activiteiten voor jongeren** met een duidelijke preventief karakter. We zetten daarbij in op een sterke verbinding met bestaande activiteiten, zoals die van Sport Service NB.

Preventief jongerenwerk

Impulsbudget € 130.000

Spoor 4: Versterken van vrij toegankelijke ondersteuning

Spoor 4 staat geheel in het teken van de 'beweging naar voren'. Deze beweging is er op gericht dure, specialistische zorg om te vormen en af te schalen naar vrij toegankelijke, meer laagdrempelige voorzieningen. De beweging brengt zorg en ondersteuning dichterbij en sluit beter aan op de individuele behoefte van mensen. De verwachting daarbij is dat ondersteuning hierdoor effectiever is, mensen meer tevredenheid zijn over de geboden hulp en dat het kostenbesparend werkt. Voor bewoners met een complexe, specialistische zorgvraag blijft een vangnet van individuele maatwerkvoorzieningen beschikbaar. Deze zorg is altijd aanvullend op de vrij toegankelijke ondersteuning uit het voorliggend veld.

Doelstelling 2018

Aan het einde van deze bestuursperiode zijn nagenoeg alle lichte vormen van ondersteuning op het gebied van maatschappelijke ondersteuning - huishoudelijke hulp, reguliere begeleiding en dagbesteding, algemeen maatschappelijk werk, cliëntondersteuning - in het voorliggend veld vrij toegankelijk beschikbaar.

Wat doen we al?:

Per 1 maart zijn de gemeentelijke teams WMO en Centrum voor Jeugd en Gezin samengevoegd tot team Toegang. Vanuit de Toegang wordt samengewerkt op

basis van het uitgangspunt 1 gezin 1 plan. Met de komst van Jeugdprofessionals en de aansluiting van de netwerkpartners MEE en Wijzijn wordt vanuit de Toegang stevig ingezet op de versterking van de functie van lichte ondersteuning.

Wat doen we al extra?

Vanuit de impulssubsidie financieren we projecten die nu reeds invulling geven aan de 'beweging naar voren' en hun specialistische voorzieningen voor dagbesteding veranderen naar een vrij toegankelijke ontmoetingsruimte en deze tevens openstellen voor bewoners uit de buurt. Binnen de gemeente zijn inmiddels op 10 locaties dergelijke pilots naar Deens voorbeeld van start gegaan. Het Deense concept gaat uit van de vitale ouderen met kennis en ervaring, die graag actief en betrokken blijven bij de samenleving. Binnen de pilots worden deze ouderen ingezet als vrijwilligers en organiseren zij activiteiten, verzorgen zij maaltijden en brengen zij contact voor andere ouderen met een zorgbehoefte. Eenzaamheid wordt hiermee voorkomen en het beroep op zwaardere zorg uitgesteld.

Wat is nodig

Don Bosco biedt vrij toegankelijk ondersteuning voor kinderen en hun ouders. Met name gezinnen met een lager inkomen maken gebruik van deze voorziening. Er wordt ons gemeld dat kinderen vanwege de eigen bijdrage voor Don Bosco geen gebruik maken van het vrij toegankelijk aanbod van deze voorziening. Naast onze gemeentelijke subsidie van € 150.000 betalen ouders een eigen bijdrage van € 2.50 per bezoek. Een ongewenst effect hiervan is dat kinderen niet tijdig en onvoldoende ondersteuning ontvangen, waardoor de instroom bij specialistische zorg eerder noodzakelijk is. Wij stellen voor de ouderbijdrage voor deze voorziening te laten vervallen. Het budget is gebaseerd op een verwachte stijging van het aantal gebruikers van Don Bosco met 25% (30-40 kinderen).

Toegankelijkheid Don Bosco

Impulsbudget € 75.000

Financiële consequenties

Voor de bekostiging van de voorstellen in deze notitie zijn twee financiële stromen beschikbaar. De motie van de gemeenteraad draagt op om de Bestemmingsreserve voor het sociaal domein aan te wenden als dekking. Tegelijkertijd is binnen Programma 5 van de reguliere begroting van 2016 nog een beperkt budget beschikbaar. Dit verwachte overschot wordt veroorzaakt door het gereserveerde budget (vanuit het rijk) voor niet verzilverde indicaties Wmo. Vanwege de beperkte aanspraak op het budget in 2015 is de verwachting dat dit budget in 2016 niet (volledig) benut zal worden. De verdeling van de kosten over deze twee dekkingsmogelijkheden is in het onderstaande schema uitgewerkt.

Dekking regulier budget 2016	Budget (x1000)	Dekking BR sociaal domein	Budget (x1000)
Dienstencheques	100	Toegankelijkheid basisvoorzieningen	100
Ervaringsplaatsen jongeren	100	Integratie statushouders	200
Omgaan met dementie	50		
Preventief jongerenwerk	130		

Dekking regulier budget 2016	Budget (x1000)	Dekking BR sociaal domein	Budget (x1000)
Autimatch	33		
Toegankelijkheid Don Bosco	75		
Totaal:	488	Totaal:	300

De budgetten horend bij de concrete voorstellen voor 2016 betreffen impulsbudgetten. De opgave voor 2017 is dan ook om na deze eenmalige impuls de voortgang van deze projecten te borgen binnen de reguliere budgetten van de Programmabegroting 2017. Dit betekent dat uitgaven met een structureel karakter vanaf 2017 gedekt gaan worden middels het realiseren van een verschuiving van budgetten binnen Programma 5 van het specialistisch veld richting het voorliggend veld. Zoals eerder in deze notitie vermeld is het centrale doel van deze voorstellen erop gericht om het gebruik van specialistische voorzieningen terug te dringen, waardoor budget vrijkomt ter investering en besteding in het voorliggend veld. We blijven daarmee binnen de kaders van het uitgangspunt 'uitvoeren binnen rijksbudgetten'.

Stimuleringsfonds Voorliggend veld

Zoals aangegeven is de transformatie niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Het betreft een cultuurverandering die vraagt om een lange adem. Om die reden stellen we voor de komende jaren investeringsruimte te creëren voor vernieuwende ideeën en initiatieven vanuit de samenleving, die bijdragen aan de versterking van het voorliggend veld zoals we dat beogen.

Concreet gaat het om voorstellen die een aantoonbare bijdrage leveren aan een of meer sporen uit deze notitie. We stellen aanvullend de volgende voorwaarden aan initiatieven:

1. Het voorstel betreft altijd een samenwerking tussen meerdere partijen. Dit is in de aanvraag zichtbaar doordat samenwerkingspartners de aanvraag medeondertekenen;
2. Er is sprake van verbinding tussen het voorliggend veld, informele en formele zorg;
3. Voorstellen leveren een reëel aantal ervaringsplekken voor Nieuwe krachten op en dragen zorg voor voldoende en passende begeleiding van deze mensen;
4. Cofinanciering door derden wordt extra beloond;
5. Er is sprake van een duurzaam resultaat, hetgeen betekent dat na een eenmalige impuls de activiteiten zelfstandig kunnen worden voortgezet;
6. Voorstellen geven blijk van een maatschappelijk rendement;
7. Activiteiten hebben een aantoonbare relatie met de aandachtspunten uit de Vitaliteitskaart van de wijk waar de activiteit plaatsvindt.

Het fonds wordt gevuld vanuit de Specifieke Risicoreserve Sociaal Domein en vraagt een storting van € 2 miljoen voor de periode 2016-2018. Hierbij passen we een verdeling toe over de jaren € 400.000 voor 2016, € 900.000 voor 2017 en € 700.000 in 2018. De besluitvorming over het instellen van het fonds is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

De hoogte van de storting is een inschatting, gebaseerd op de inmiddels gedane uitgaven uit de bestaande impulssubsidie transformatie sociaal domein. We

schatten in dat het eerste jaar een beperkt beroep gedaan zal worden op het fonds. Ten eerste is 2016 reeds halverwege voordat de regeling horend bij de toekenning van deze middelen door het college is uitgewerkt (na een positief raadsbesluit). Ten tweede zal er pas vanaf 2017 brede bekendheid ontstaan over de beschikbaarheid van het fonds.

